

FLORA- EN FAUNASCAN

SINGELGRACHT

AMSTERDAM

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Amsterdam Stadsdeel West

Uitvoering
NatuurBeleven bv
Oostermeerkade 6
1184 TV Amstelveen
info@natuurbeleven.nl

Datum : oktober 2013

INHOUDSOPGAVE :

1. INHOUD	
2. INLEIDING	3
Aanleiding	3
Werkwijze	3
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	4
Onderzocht gebied	4
Conclusies en adviezen uit beide eerdere onderzoeken:	5
Situatie oktober 2013	5
Muurplanten	5
Niet beschermde muurvarens	6
Beschermde muurplanten	9
4. Effecten van de werkzaamheden	16
5. Maatregelen	16
6. Conclusies	17

2. INLEIDING

AANLEIDING

Stadsdeel West bereidt de aanleg voor van een parkeergarage onder de Singelgracht. Daarbij is voorzien dat een aantal bomen gekapt of verplaatst worden, wijzigingen worden aangebracht in de beplanting, bestrating, bekading en de gracht zelf.

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Hiertoe is in mei 2011 een Quickscan uitgevoerd naar de ecologie in het werkgebied.¹ Hierin wordt vastgesteld dat aan de kademuur van de Singelgracht beschermde muurplanten voorkomen. Geadviseerd wordt schade aan deze planten te voorkomen en, als dat niet mogelijk is, een ontheffing aan te vragen. In maart 2013 werd een dergelijk onderzoek uitgevoerd, dat was beperkt tot de te kappen bomen op het Frederik Hendrikplantsoen.²

Dit vervolgonderzoek beoogt twee doelen:

1. Een update van de eerdere onderzoeken De vraag die moet worden beantwoord luidt: zijn de conclusies van 2011 en 2013 nog altijd geldig?
2. Het in kaart brengen van de beschermde muurplanten langs de kaden van de Singelgracht. Het doel is op deze manier een beeld te krijgen van de mogelijke opties om schade aan de betreffende planten te voorkomen of ontheffing aan te vragen.

WERKWIJZE

Om bovenstaande doelen te bereiken, zijn de volgende werkstappen doorlopen:

- Bureauonderzoek naar gegevens over het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied.
- Veldverkenning in het plangebied. Hierbij zijn de bevindingen uit 2011 getoetst aan mogelijke veranderingen in het gebied en zijn de beschermde muurplanten in kaart gebracht.

¹ P.J.H. van der Linden, Quick scan ecologie Singelgracht te Amsterdam.

² M. Kuiper, Flora- en faunascan Frederik Hendrikplantsoen Amsterdam.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

ONDERZOCHT GEBIED

CONCLUSIES EN ADVIEZEN UIT BEIDE EERDERE ONDERZOEKEN:

- Aan de kademuur van de Singelgracht komen beschermde muurplanten voor.
 - Advies: groeiplaatsen ontzien en als dit niet mogelijk is, ontheffing aanvragen of werken op basis van een goedgekeurde gedragscode.
- Geen invloed op Natura 2000 gebieden of op de Ecologische Hoofdstructuur.
- Er zijn geen beschermde planten, amfibieën, reptielen, vissen te verwachten.
- Vleermuizen: in de binnenstad komen relatief lage aantallen voor van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Deze soorten verblijven in gebouwen, niet in bomen. Boombewonende soorten zijn op deze locatie niet te verwachten. De aanwezige vleermuizen gebruiken bomen als bron van voedsel (insecten) en als markering voor vlieg-routes. Omdat nergens doorlopende lijnen van bomen worden doorbroken en veruit de meeste, vooral de grotere, bomen blijven staan, is geen negatieve invloed op de vleermuizen te verwachten.
- Broedvogels zijn in een deel van de bomen aanwezig en elders nog te verwachten – in ieder geval in de holle platanen en de mezenkasten.
- Verplaatsen en kappen van bomen mogen geen broedende vogels verstoren. Het is daarom aan te bevelen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen (voor een locatie met mogelijk houtduif en kraai ruim te nemen, tussen 1 maart en 1 september) uit te voeren. Tijdens het broedseizoen is kappen of verplanten mogelijk als een deskundige vooraf heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels verstoord zullen worden.

SITUATIE OKTOBER 2013

Vleermuizen: conclusies blijven onveranderd geldig. Boombewonende soorten zijn niet te verwachten. Gebouwen zijn niet in het geding.

Vogels: conclusies blijven onveranderd geldig. Er zijn in sommige bomen broedende vogels in nesten of boomholten aanwezig. Deze mogen niet verstoord worden. Meerjarig gebruikte nesten anders dan die van de categorie 5 soorten zwarte kraai of ekster (waarvoor geen ontheffing nodig is, mits het broedproces niet wordt verstoord) zijn niet te verwachten.

Vissen: over deze soortgroep wordt in het onderzoek van 2011 niets gemeld. Beschermde soorten als bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierprik, meerval e.d. zijn niet te verwachten, maar de rivierdonderpad is niet bij voorbaat uit te sluiten. Onbeschermde vissen zullen talrijk voorkomen -hiervoor geldt de zorgplicht.

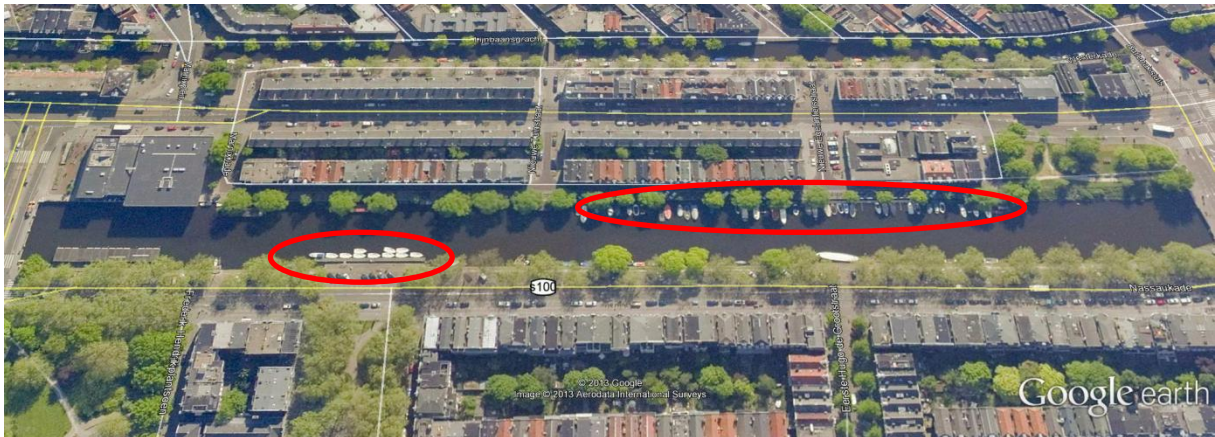
MUURPLANTEN

De kades zijn op 8 oktober 2013 onderzocht op muurplanten. De groeiplaatsen van beschermde soorten werden met behulp van GPS vast gelegd.

Er werden veel muurplanten waargenomen. Om verwarring te voorkomen, tonen we ook enkele niet beschermde varens.

*NIET BESCHERMDE MUURVARENS***Gewone eikvaren (*Polypodium vulgare*)**

De niet beschermde gewone eikvaren (*polypodium vulgare*) is de meest opvallende verschijning op de kadewal.

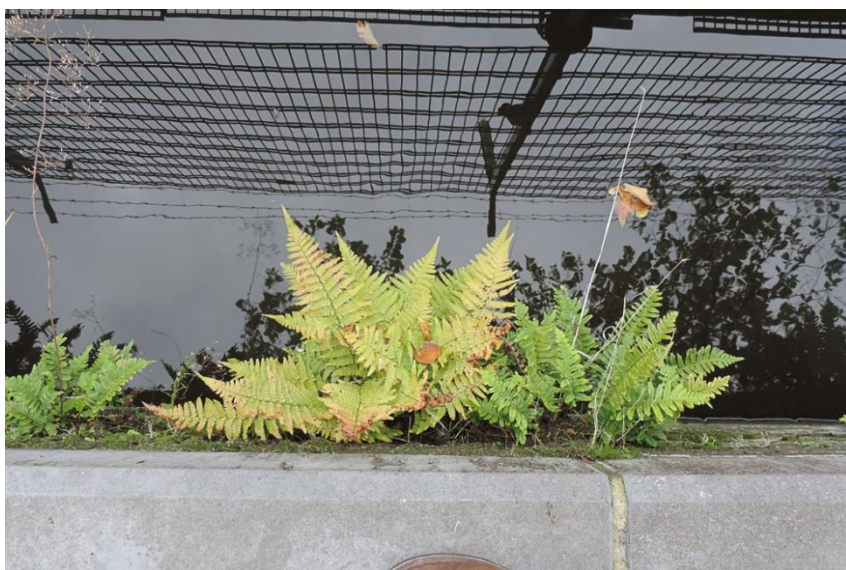
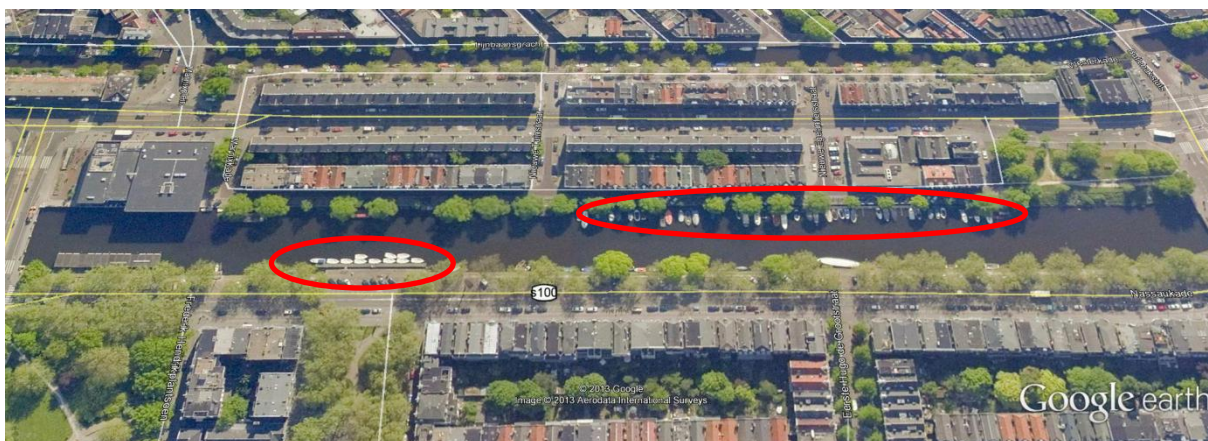

De gewone eikvaren vormt een groene zoom langs de kade ter hoogte van de jachthaven aan de Marnixkade (foto boven). Enkele kleine exemplaren groeien ter hoogte van de sloepenhaven aan de Nassaukade (foto onder).

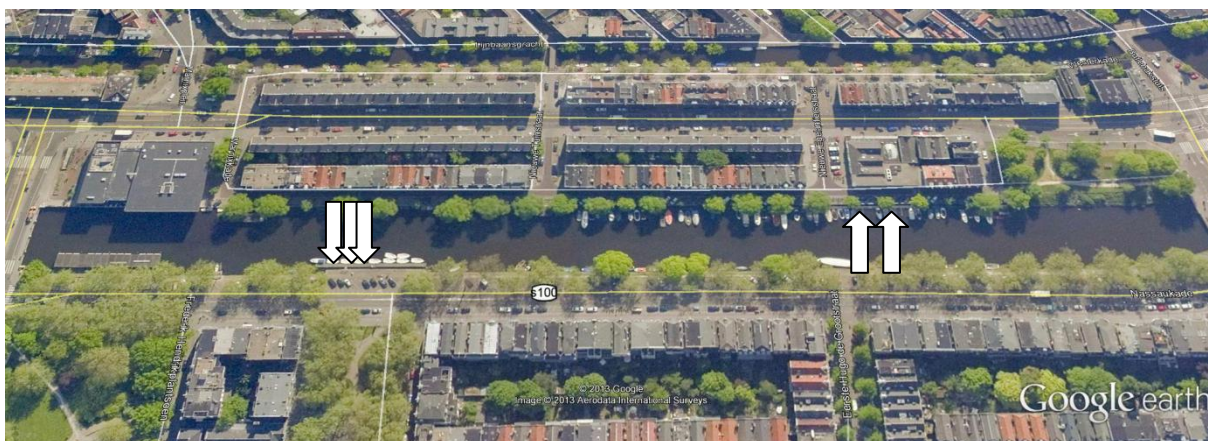
Smalle stekelvaren (*Dryopteris carthusiana*)

Enkele kleine exemplaren smalle stekelvaren (*Dryopteris carthusiana*) groeien ter hoogte van de sloepenhaven aan de Nassaukade (foto boven) en tussen de eikvarens bij de jachthaven aan de Marnixkade (foto onder).

Muurvaren (*Asplenium ruta-muraria*)

De weinig opvallende muurvaren (*Asplenium ruta-muraria*) groeit aan beide zijden van de Singelgracht.

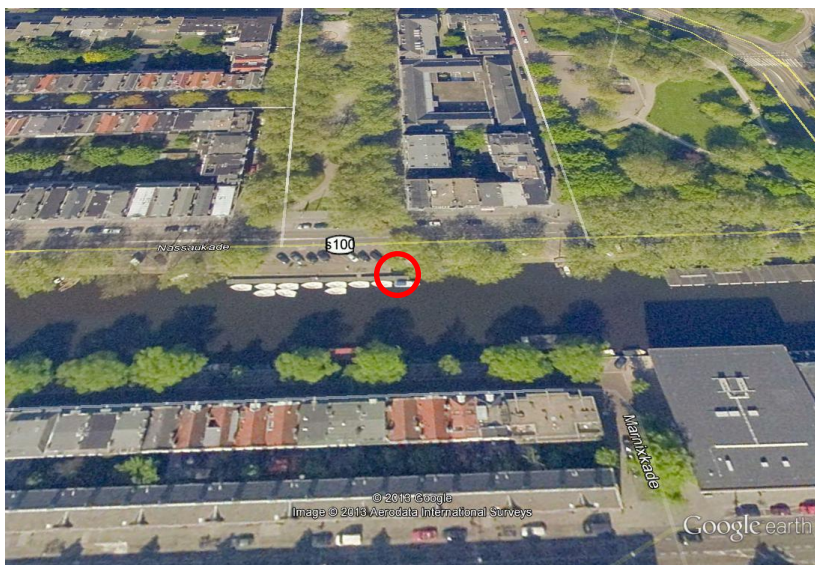
*BESCHERMDE MUURPLANTEN***Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*)**

De tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) staat in tabel 2 van de Flora- en faunawet.

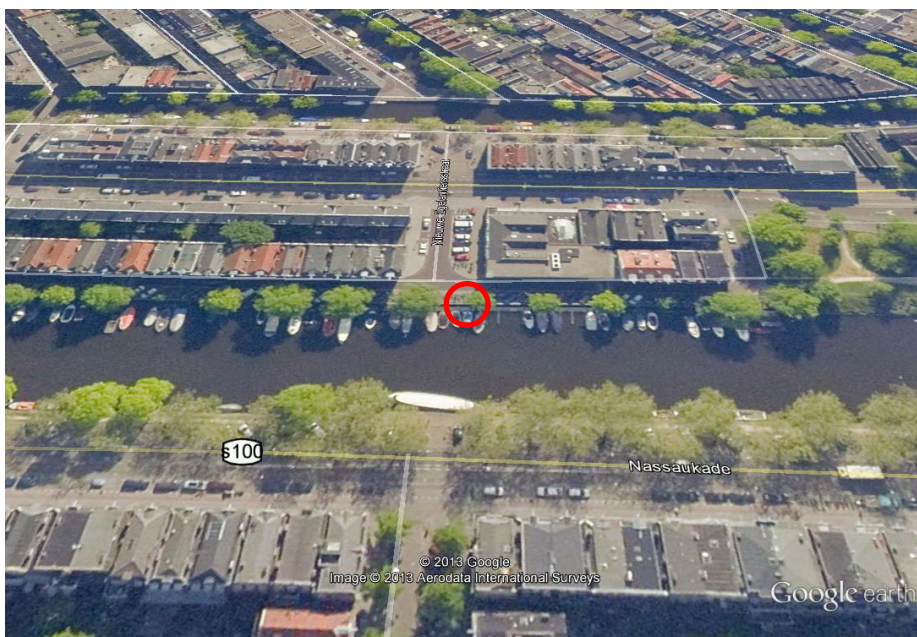
Op drie plaatsen langs de Singelgracht groeien tongvarens.

Groeiplaats 1

Op het westelijk uiteinde aan de noordzijde van de brug tussen de tweede Hugo de Grootstraat en de Bloemgracht groeien 11 tongvarens.

Groeiplaats 2

Bij de sloepenhaven, in het verlengde van de gevels aan de noordzijde van het Oldenbarneveldplein, groeit een kleine tongvaren.

Groeiplaats 3

Aan de Marnixkade groeit een fors exemplaar in het verlengde van de huizen aan de zuidzijde van de Nieuwe Egelantiersstraat.

Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*)

De steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) staat in tabel 2 van de Flora- en faunawet.
Op twee plaatsen langs de Singelgracht groeien steenbreekvarens.

Groeiplaats 1

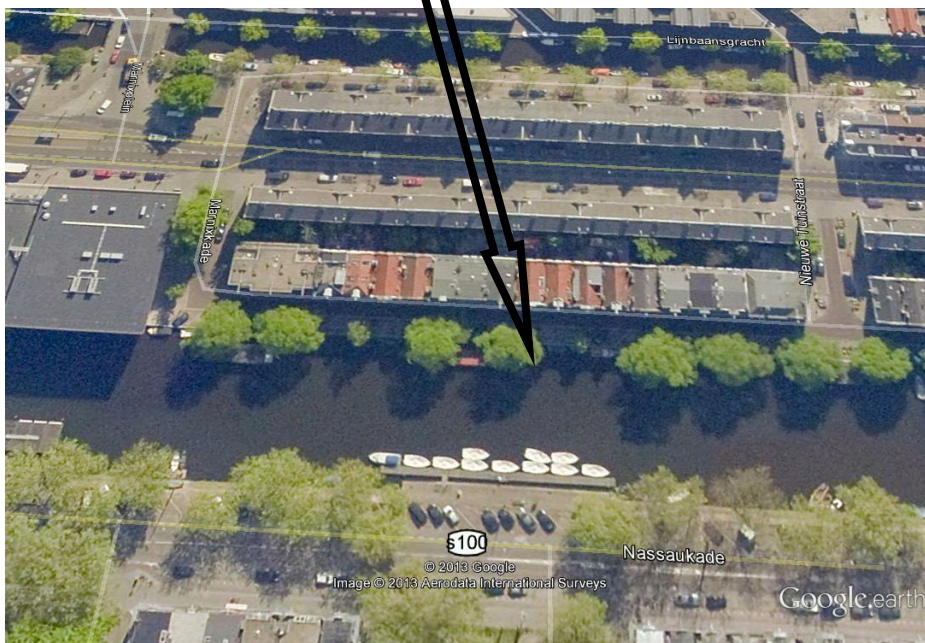
Bij de sloepenhaven, in het verlengde van de gevels aan de noordzijde van het Oldenbarneveldtplein, groeit een steenbreekvaren, enkele meters verwijderd van de tongvaren.

Groeiplaats 2

Op de kade achter de sloepenhaven groeit, achter een gewone stekelvaren, een steenbreekvaren.

Gele helmbloem (*Corydalis ochroleuca*)

De gele helmbloem (*Corydalis ochroleuca*) staat in tabel 2 van de Flora- en faunawet. De plant groeit op een plaats langs de Singelgracht.

Groeiplaats

4. EFFECTEN VAN DE WERKZAAMHEDEN

De precieze aanpak van de aanleg van de ondergrondse parkeergarage is nog niet uitgewerkt. Over de effecten valt daarom weinig te zeggen in dit stadium. De groeiplekken van beschermde planten zijn beperkt. Als deze worden gemeden, zal er geen effect zijn.

Worden kaden met beschermde planten gesloopt, dat verliezen de planten hun groeiplaats. In dit geval dient een plan van aanpak worden opgesteld om de planten te behouden of, als dit niet mogelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd.

Wordt de gracht drooggelegd, dan moet op basis van de zorgplicht schade aan vissen voorkomen worden. In dat geval is nader onderzoek naar de rivierdonderpad aanbevolen.

5. MAATREGELEN

Voor de Tabel 2 soorten geldt een vrijstelling wanneer gehandeld wordt conform de door het Ministerie goedgekeurde gedragscode voor werkzaamheden die kunnen worden aangeduid als 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'.

De gedragscode geeft de volgende richtlijn:

Muurplanten: muurplanten zijn over het algemeen moeilijk te verplaatsen. De groei-omstandigheden worden waar mogelijk en volgens het advies van een deskundige teruggebracht. Indien mogelijk worden oude begroeide stukken muur opnieuw hergebruikt onder dezelfde omstandigheden. Grote oppervlakten worden bij voorkeur gefaseerd behandeld. Als goede maatregelen worden getroffen om uitdroging, beschadiging, etc. te voorkomen, dan kunnen in principe de werkzaamheden jaarrond plaatsvinden en bij voorkeur in de periode tussen 1 november en 1 april.

Als de wijze waarop te werk wordt gegaan wordt uitgewerkt dient men:

1. zoveel mogelijk de kaden met beschermde planten te ontzien;
2. wanneer dit niet mogelijk is, een plan van aanpak te maken om de planten te behouden.

6. CONCLUSIES

- De in beide eerdere onderzoeken getrokken conclusies blijven gehandhaafd:
 - Broedvogels mogen niet verstoord worden.
 - Beschermde zoogdieren, reptielen, amfibieën, insecten zijn niet te verwachten.
 - Vissen zijn talrijk aanwezig -de beschermde rivierdonderpad is niet uit te sluiten,
 - Indien werkzaamheden in het water of op de bodem zodanig zijn dat vissen schade kunne oplopen, dienden die te worden weggevangen.
Nader onderzoek naar rivierdonderpad is dan geboden.
- Op de kaden komen drie beschermde plantensoorten voor (tabel 2): tongvaren, steenbreekvaren en gele helmbloem.
- De planten concentreren zich op vier groeiplaatsen die staan aangeduid op pag. 15
- Gevolgen zijn afhankelijk van de wijze van uitvoering van het project. We adviseren:
 - zoveel mogelijk de kaden met beschermde planten ontzien;
 - wanneer dit niet mogelijk is een plan van aanpak te maken om de planten te behouden.